

ỦY BAN NHÂN DÂN PHƯỜNG BÌNH TIÊN
TRƯỜNG THCS PHẠM ĐÌNH HỔ

MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA ĐỊNH KÌ HỌC KÌ I

MÔN: NGỮ VĂN 9

NĂM HỌC: 2025 – 2026

TT	Kĩ năng	Nội dung/đơn vị kiến thức	Mức độ nhận thức								Tổng % điểm
			Nhận biết		Thông hiểu		Vận dụng		Vận dụng cao		
			T N K Q	T L	T N K Q	T L	T N K Q	T L	T N K Q	TL	
1	Đọc hiểu	Văn bản thơ		2		2		2			60
2	Viết	Viết một truyện kể sáng tạo dựa trên một truyện đã đọc		1*		1*		1*		1*	40
Tổng				3		3		2		1	100
Tỉ lệ %				30%		30%		20%		20%	
Tỉ lệ chung				60%			40%				

BẢN ĐẶC TẢ KIỂM TRA ĐỊNH KÌ HỌC KÌ I

MÔN: NGỮ VĂN 9

NĂM HỌC: 2025 – 2026

TT	Chương/ Chủ đề	Nội dung/ Đơn vị kiến thức	Mức độ đánh giá	Số câu hỏi theo mức độ nhận thức			
				Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng	Vận dụng cao
1	Đọc hiểu	Văn bản thơ	Nhận biết: - Nêu được thể loại thơ - Xác định cách gieo vần - Xác định từ ngữ, hình ảnh Thông hiểu: - Tác dụng của biện pháp tu từ - Chủ đề của bài thơ Vận dụng: - Nêu được suy nghĩ về tình mẫu tử và những hành động thể hiện tình cảm với mẹ hoặc những người thân.	2	2	2	
2	Viết	Viết một truyện kể sáng tạo dựa trên một truyện đã đọc	Nhận biết: Nhận biết được thể loại văn bản tự sự. Thông hiểu: Viết đúng kiểu bài về nội dung và hình thức. Vận dụng: Viết được bài văn kể truyện sáng tạo dựa trên một truyện đã đọc. Bố cục rõ ràng, mạch lạc. Vận dụng cao: Thể hiện được sự sáng tạo về nội dung hoặc hình thức.	1*	1*	1*	1*

Tổng				3TL	3TL	2T L	1TL
Tỉ lệ %				30	30	20	20
Tỉ lệ chung				60		40	

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề có 02 trang)

Thời gian làm bài: 90 phút

(Không kể thời gian phát đề)

PHẦN I. ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN (6,0 điểm)

Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

NGHĨ VỀ MẸ

(1) Mẹ yêu con như dòng sông biết hát
Cho những ngôi sao biết soi mặt đất cười
Một tiếng gà sang canh mẹ lo con thức giấc
Một buổi xa nhà mẹ nhớ con khôn nguôi

(2) Mẹ thương con như đường kim mũi chỉ
Theo bàn tay mẹ nối ấm lành
Còn một kẻ thù chân con chưa thể nghĩ
Bởi mẹ đêm dài chưa trọn giấc năm canh

(3) Nếu lòng con là một khoảng trời xanh
Thì ngôi sao sáng nhất là tình yêu của mẹ
Ngôi sao sáng giữa đêm dài lặng lẽ
Như nỗi nhớ thương mẹ gửi về con

(4) Từ buổi đi xa nay con hiểu ra rồi
Qua giá buốt mới thấy mùa xuân đẹp
Qua nhỏ nhắn của một lòng nôi hẹp
Mẹ đã cho con thành người lính dạn dày

(5) Có gì nhớ hơn khi lòng con nhớ mẹ
Nghe xa xôi vời vợi một câu hò
Con lại về trong lời ru thuở bé
Như mẹ theo con trên mỗi chặng đường xa.

Lê Thủy, 12 - 1968

(Trích *Trăm năm còn heo may*, Lâm Thị Mỹ Dạ, Hoàng Phủ Ngọc Tường, NXB Hội Nhà văn, 2024, tr. 34 - 35)

Câu 1. Bài thơ trên thuộc thể thơ gì? Xác định cách gieo vần ở khổ thơ số (2). (1,0 điểm)

Câu 2. Trong khổ thơ số (1), tình cảm của mẹ dành cho con được thể hiện thông qua những từ ngữ, hình ảnh nào? (1,0 điểm)

Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong hai câu thơ sau: (1,0 điểm)

Nếu lòng con là một khoảng trời xanh

Thì ngôi sao sáng nhất là tình yêu của mẹ

Câu 4. Hãy nêu chủ đề của bài thơ trên. (1,0 điểm)

Câu 5. Từ tình cảm của nhân vật trữ tình trong bài thơ trên, em hãy chia sẻ suy nghĩ của mình về giá trị của tình mẫu tử thiêng liêng cũng như một số hành động cụ thể để thể hiện tình cảm với mẹ hoặc những người thân yêu. Hãy viết đoạn văn (khoảng 6 - 8 câu) nêu những suy nghĩ của em. (2,0 điểm)

PHẦN II. VIẾT (4,0 điểm)

Cho đoạn tóm tắt sau:

Trong đêm giá rét tuyết phủ đầy trời có một em bé bán diêm đầu trần chân đất giữa màn đêm đen kịt. Trước kia em cũng có một gia đình hạnh phúc với người bà và người mẹ yêu thương em hết mực. Nhưng rồi những người đó lần lượt ra đi bỏ lại em với ông bố nghiện ngập và đánh đập em. Em phải sống trong sự nghèo đói, ngày ngày phải đi bán diêm sống qua ngày. Hôm nay là ngày cuối năm, em phải đi bán diêm trong đêm giao thừa. Em lang thang khắp phố để mong ai đó mua cho em một bao diêm. Nhưng chẳng ai đoái hoài đến cô bé tội nghiệp. Em mong bán được diêm vì cả ngày nay em chưa bán được bao diêm nào. Em không dám về nhà bởi người cha kia chắc chắn sẽ đánh em nếu biết em không bán được bao diêm nào. Quá mệt và đói, em liền tìm một góc khuất giữa hai ngôi nhà để ngồi nghỉ. Vì quá lạnh nên em đã đốt những que diêm của mình để sưởi ấm. Mỗi một que đốt lên là một mơ ước của em hiện ra. Que diêm thứ nhất cho em có cảm giác ấm áp như đang ngồi bên lò sưởi. Hình ảnh ngọn lửa đang nhảy nhót trong lò mới thấy vui làm sao. Nhưng que diêm vụt tắt, lò sưởi cũng biến mất. Em vội quẹt que diêm thứ hai em thấy một bàn ăn thịnh soạn hiện lên. Trong bàn ăn là những món ăn ngon trước kia em được thưởng thức. Rồi que diêm lại tắt. Em quẹt que diêm thứ ba, em thấy được cây thông Noel. Cây thông này rất to lớn, ánh sáng lấp lánh trên cây thông cứ bay cao bay cao mỗi khi em định chạm tay vào rồi các ánh sáng ấy vụt tắt và biến thành những vì sao trên trời cũng là lúc que diêm vụt tắt. Khi que diêm thứ tư được cháy là lúc bà nội hiền từ của em hiện lên đẹp đẽ, gần gũi và phúc hậu biết mấy. Trong em tràn ngập niềm vui và hạnh phúc. Em muốn bà ở lại bên cạnh em. Nhưng ảo ảnh đó nhanh chóng tan đi sau sự vụt tắt của que diêm. Em vội vàng quẹt hết tất cả que diêm để mong bà nội ở lại. Khi ánh sáng của các que diêm hiện lên, là lúc bà nội đã đưa em lên gặp thượng đế, chẳng còn đói nghèo và khổ đau nữa. Sáng hôm sau người ta thấy xác của một cô bé ở góc phố với những bao diêm đã được đốt hết.

Từ đoạn văn trên hãy viết một bài văn kể truyện sáng tạo câu chuyện “Cô bé bán diêm” của nhà văn An - đéc - xen.

--- Hết ---

ỦY BAN NHÂN DÂN PHƯỜNG BÌNH TIÊN

TRƯỜNG THCS PHẠM ĐÌNH HỒ

ĐÁP ÁN KIỂM TRA ĐỊNH KÌ HỌC KÌ I – NĂM HỌC: 2025 – 2026

MÔN: NGỮ VĂN 9

HƯỚNG DẪN CHẤM

ĐÁP ÁN VÀ THANG ĐIỂM

HƯỚNG DẪN CHẤM		Điểm
PHẦN I	Câu 1. Bài thơ trên thuộc thể thơ gì? Xác định cách gieo vần ở khổ thơ số (2).	1,0
	- Bài thơ thuộc thể thơ tự do	0,5
	- Cách gieo vần trong khổ thơ thứ (2): vần chân, vần cách (chỉ - nghi; lành - canh) <i>(HS nêu vần chân hoặc vần cách được trọn điểm)</i>	0,5
	Câu 2. Trong khổ thơ số (1), tình cảm của mẹ dành cho con được thể hiện thông qua những từ ngữ, hình ảnh nào?	1,0
	- mẹ yêu con như dòng sông biết hát - mẹ lo con thức giấc - mẹ nhớ con khôn nguôi <i>(HS nêu 2 ý được trọn điểm)</i>	1,0
	Câu 3. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong hai câu thơ sau: <i>Nếu lòng con là một khoảng trời xanh Thì ngôi sao sáng nhất là tình yêu của mẹ</i>	1,0
- Hình ảnh so sánh: + lòng con là một khoảng trời xanh + ngôi sao sáng nhất là tình yêu của mẹ <i>(HS chỉ ra 1 trong 2 hình ảnh được 0,5 điểm)</i>	0,5	

<p>- Tác dụng:</p> <p>+ Tăng tính gợi hình, gợi cảm, giúp sự diễn đạt trở nên sinh động hơn</p> <p>+ giúp người đọc hình dung rõ hơn về tình yêu của mẹ, đồng thời gợi lên cảm xúc xúc động và sự biết ơn.</p> <p><i>(HS có thể diễn đạt khác, GV linh động cho điểm nếu HS có ý đúng)</i></p>	0,5
<p>Câu 4. Hãy nêu chủ đề của bài thơ trên.</p>	1,0
<p>- Ca ngợi tình yêu thương bao la, vô bờ bến của mẹ dành cho con.</p> <p>- Thể hiện nỗi nhớ, lòng biết ơn, sự thấu hiểu của người con trước tình yêu thương và công lao của mẹ.</p> <p><i>(HS có thể diễn đạt khác, GV linh động cho điểm nếu HS có ý đúng)</i></p>	0,5 0,5
<p>Câu 5. Từ tình cảm của nhân vật trữ tình trong bài thơ trên, em hãy chia sẻ suy nghĩ của mình về giá trị của tình mẫu tử thiêng liêng cũng như một số hành động cụ thể để thể hiện tình cảm với mẹ hoặc những người thân yêu. Hãy viết đoạn văn (khoảng 6 - 8 câu) nêu những suy nghĩ của em.</p>	2,0
<p>- Giá trị của tình mẫu tử:</p> <p>+ Tình mẫu tử là tình cảm thiêng liêng, vô giá, là sức mạnh giúp ta vượt qua khó khăn trong cuộc sống, là điểm tựa vững chắc cho chúng ta.</p> <p>+ Sự hy sinh và tình yêu thương của mẹ đã cho con một cuộc sống tươi đẹp, giúp con có thêm niềm tin, hi vọng và động lực...</p> <p>- Hành động cụ thể để thể hiện tình cảm:</p> <p>+ Luôn lắng nghe và trò chuyện, chia sẻ những buồn vui trong cuộc sống với mẹ hoặc những người thân.</p> <p>+ Luôn thể hiện tình yêu thương, nói lời yêu thương, bày tỏ lòng biết ơn với những người thân yêu.</p> <p>+ Luôn cố gắng thấu hiểu và đồng cảm ...</p> <p>→ <i>Thiếu hoặc thừa từ 2 câu trở lên trừ 0,25 điểm.</i></p> <p>→ <i>Học sinh có thể có câu trả lời khác, giám khảo có thể cho điểm nếu câu</i></p>	

	<i>trả lời của học sinh hợp lý.</i>	
PHẦN II	Viết một bài văn kể truyện sáng tạo câu chuyện Cô bé bán diêm của nhà văn An - đéc - xen.	4,0
	a. Đảm bảo bố cục bài văn tự sự gồm 3 phần: + Mở đầu: Giới thiệu nhân vật/ bối cảnh/ nội dung chính + Diễn biến truyện: thuật lại diễn biến các sự việc theo trình tự hợp lí, thể hiện được khả năng tưởng tượng và cách kể sáng tạo + Kết thúc: phù hợp, gây ấn tượng hoặc gợi suy nghĩ cho người đọc	0,25
	b. Xác định đúng yêu cầu của đề: kể truyện sáng tạo dựa trên câu chuyện “Cô bé bán diêm”.	0,25
	c. Trình bày được những ý sau: 1. Mở đầu: Giới thiệu nhân vật và hoàn cảnh của nhân vật (cô bé bán diêm lang thang giữa trời đông lạnh giá, cô không dám về nhà vì chưa bán được que diêm nào...) 2. Diễn biến truyện: - Kể về hoàn cảnh: bà nội và mẹ đã qua đời, ở với người cha nghiện ngập luôn đánh chửi em, vì nghèo khổ em phải đi bán diêm để kiếm sống - Bối cảnh hiện tại: + Đêm giao thừa lạnh giá, cô bé lang thang không dám về nhà vì cả ngày không bán được que diêm nào + Mọi người xung quanh vội vã về nhà không ai quan tâm giúp đỡ cô bé + Em chui vào góc tường và quẹt những que diêm, em thấy: lò sưởi, bàn ăn thịnh soạn, cây thông Noel, thấy bà nội + Sáng hôm sau người ta thấy cô bé đã chết cứng ở góc tường. (Học sinh có thể sáng tạo bằng cách thêm một số chi tiết về hành động hoặc thêm nhân vật, thay đổi ngôi kể...)	0,5
	3. Kết thúc: phù hợp, gây ấn tượng hoặc gợi suy nghĩ cho người đọc	2,0
	d. Chính tả, ngữ pháp	0,25

	Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	
	<i>e. Sáng tạo:</i> Có sự sáng tạo về dùng từ, diễn đạt, xây dựng chi tiết...	0,25

--- Hết ---